

Nr 242.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 28 augusti 1914.
 » » » i andra kammaren den 29 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från Älvkarleby kungsgård i Uppsala län jämte en i ämnet väckt motion.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 128.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten proposition, nr 200, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att 15 till Älvkarleby kungsgård om $\frac{3}{4}$ mantal i Älvkarleby socken av Uppsala län hörande, med litt. Aa, Ab, Ac, Ad, Ae, Af, Ag, Ah, Ai, Ak, Al, Am, An, Ar och As betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område och med de byggnader, som av uppskattningsmännen föreslagits skola ingå i köpen, från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder

samt med förbehåll dels om rätt för innehavare av lägenheterna litt. Ab, Ac, Ad och Ae till vattenhämtning ur den å lägenheten litt. Aa befintliga brunn, dels ock därom att någon rätt till grund, holmar, vatten eller fiske i Dalälven icke ingår i upplåtelseerna.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de lägenheter, som huvudsakligast bestå av odlad eller odlingsbar mark, måtte försäljas utan byggnadsskyldighet.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition, nr 200, föreslås försäljning av vissa lägenheter från Älvkarleby kungsgård, och att vissa kronan tillhöriga byggnader uppförda å en del lägenheter skola ingå i köpet. Av propositionen framgår även, att vissa andra lägenheter äro bebyggda med innehavaren tillhöriga hus, och att en del lägenheter äro obebyggda samt att i köpet ingår byggnadsskyldighet. Med anledning av förevarande proposition tillåter jag mig för riksdagen framhålla, att i denna del av Älvkarleby församling icke finnas några behov av nya bostadslägenheter. Det förhåller sig nämligen så, att det för många år tillbaka fanns ett sågverk och brädgårdar vid Älvkarleby vattenfall. Denna sågverksrörelse upphörde för omkring 25 år sedan. Ett annat sågverk i närheten, nämligen vid Älvkarleö bruk, har även för några år sedan nedlagt driften.

Många av de arbetare, som voro anställda vid dessa sågverk, uppförde då egna hem åt sig. När industrien på platsen upphörde och ingen ny kom i stället, så kan var och en förstå, hur det ter sig för dessa arbetare, och att det icke finnes något behov av flera egna hem på denna plats, utan fastmer att de som nu äga dessa egna hem sitta i en synnerligen svår ställning, då ingen annan industri ännu uppstått. En stor del av dessa arbetare måste nu ligga i arbete flera mil från hemmet. Därtill kommer, att större delen av dessa egna hem äro två, tre och fyra familjehus, och de flesta byggda med upplånade pengar, och då är det synnerligen svårt att få hyresgäster till de lediga lägenheterna samt därför särdeles svårt att uppbringa medel till ränta och amortering på sina hus. På grund därav ha flera av dessa egnahemsägare uttryckt sin önskan, att odlad och odlingsbar mark måtte säljas utan byggnadsskyldighet, samt att det för dem vore av stort värde, att till den åkertäppa de nu äga få köpa ytterligare en bit mark utan byggnadsskyldighet, helst så stor, att därpå kunde grundas jordbrukslägenhet.»

Huvudsyftet med jordupplåtelse av nu ifrågavarande slag är som bekant att befrämja uppkomsten av nya egna hem. Detta syftemål, vilket tydligt och klart fått sitt uttryck uti de av riksdagen antagna grunder för upplåtande av egnahemslägenheter, skulle helt naturligt icke kunna vinnas, därest lägenheterna framgent förbleve obebyggda. På grund härav anser riksdagen, att försök under alla förhållanden bör göras i syfte att få nu ifrågavarande lägenheter upplåtna enligt vanliga grunder på sätt av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Skulle emellertid lägenheterna icke kunna i sådan ordning försäljas, antingen på grund därav att köpare vid en dylik försäljning icke kunna erhållas eller av annan orsak, anser riksdagen med hänsyn till vad motionären anför i fråga om behovet å berörda plats av mark i mindre arealer att tilläggas redan befintliga egna hem, att de av nämnda lägenheter, som huvudsakligast bestå av odlad eller odlingsbar mark, böra, på sätt motionären ifrågasatt, kunna försäljas utan byggnadsskyldighet.

Riksdagen får alltså för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen medgivit att 15 till Älvkarleby kungsgård om $\frac{3}{4}$ mantal i Älvkarleby socken av Uppsala län hörande, med litt. Aa, Ab, Ac, Ad, Ae, Af, Ag, Ah, Ai, Ak, Al, Am, An, Ar och As betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område och på där föreslaget sätt samt med de byggnader, som av uppskattningsmännen föreslagits skola ingå i köpen, från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll dels om rätt för innehavare av lägenheterna litt. Ab, Ac, Ad och Ae till vattenhämtning ur den å lägenheten litt. Aa befintliga brunn, dels ock därom att någon rätt till grund, holmar, vatten eller fiske i Dalälven icke ingår i upplåtelseerna; dock att, därest ifrågavarande lägenheter icke skulle kunna försäljas i den ordning i statsrådsprotokollet föreslagits, de av nämnda lägenheter, som huvudsakligast bestå av odlad eller odlingsbar mark, må kunna försäljas utan byggnadsskyldighet.

Stockholm den 29 augusti 1914.

Med undersåtlig vördnad.